

ร่างพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่ม ข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ.

ก. ความเป็นมา แนวคิดและเหตุผลความจำเป็นในการร่างพระราชกฤษฎีกา*

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม มาตรา ๖๔ ได้กำหนดหลักการโดยให้ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชนหรือหมู่คณะอื่น” และในวรรคสองและสามของมาตรา ๖๔ ดังกล่าวยังได้กำหนดให้ “ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปแต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ” และ “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ”

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงมีการรับรองเสรีภาพในการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือนสามัญไว้ในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยกำหนดให้ “ข้าราชการพลเรือนสามัญมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะและต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการรวมกลุ่มนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

การตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือนสามัญ นอกจากจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ยังสอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานสากล ฉบับที่ ๑๕๑ ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองสิทธิในการจัดตั้งองค์กร สมาคม และกระบวนการในการกำหนดเงื่อนไขและสภาพการจ้างในระบบราชการ (ซึ่งผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่องค์การแรงงานสากล ครั้งที่ ๖๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๘ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๑) อันจะช่วยให้ระบบราชการไทยมีภาพลักษณ์เป็นที่ยอมรับของประชาคมนานาชาติ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน

*ข้อมูล ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

สำหรับร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญฉบับนี้ ทางคณะผู้วิจัยโดยสำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า ได้รับมอบหมายจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ให้เป็นที่ปรึกษาเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการจัดทำพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือน อันจะนำไปสู่การยกร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ.

ภายหลังจากที่ทางสถาบันพระปกเกล้าได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการพลเรือนสามัญทั่วประเทศผ่านแบบสอบถามการประชุมกลุ่ม (Focus group) ทั้ง ๙ ภูมิภาคทั่วประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือนสามัญ พร้อมทั้งได้ประมวลความคิดเห็นดังกล่าวเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการยกร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ.

และต่อมาได้มีการจัดเสวนาในเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการพลเรือนสามัญและผู้สนใจทั่วไปได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการรวมกลุ่มของข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อให้คณะผู้วิจัยของสถาบันพระปกเกล้า ได้นำความคิดเห็นดังกล่าวไปศึกษา วิเคราะห์เพื่อวางแนวทางในการปรับปรุงสาระสำคัญในร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ให้มีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของข้าราชการพลเรือนสามัญและทุกภาคส่วนต่อไป

ปัจจุบันร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. อยู่ในระหว่างขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของข้าราชการพลเรือนสามัญและทุกภาคส่วนก่อนที่จะได้นำเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ข. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ.

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๔ ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยการรวมกลุ่มดังกล่าวนี้จะต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ

ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติถึงเสรีภาพในการรวมกลุ่มข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง และกำหนดว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่ม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ค. สาระสำคัญโดยสรุป

๑. บทนิยาม

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญ

“สหภาพข้าราชการ” หมายความว่า คณะหรือกลุ่มข้าราชการที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สิทธิร่วมกันในการคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการ

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทบริหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

“นายทะเบียน” หมายความว่า เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ก.พ. มอบหมาย

๒. ผู้รักษาการตามกฎหมาย

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

๓. บททั่วไป

๓.๑ ข้าราชการทุกคนมีสิทธิรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหภาพข้าราชการ หรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพข้าราชการได้ แต่ในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพข้าราชการบางประเภทตลอดจนการดำเนินกิจกรรมบางอย่างของสหภาพข้าราชการอาจถูกจำกัดหรือสั่งห้ามจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชาได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการจัดทำบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่องหรือประสิทธิภาพของการให้บริการแก่สาธารณะหรือการรักษาความปลอดภัยแก่ประชาชน (มาตรา ๕)

๓.๒ ข้าราชการจะไม่ถูกกีดกันหรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมในการปฏิบัติงานอันเนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพข้าราชการหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามปกติของสหภาพข้าราชการหรือองค์กรอื่นใดทางด้านการรวมกลุ่มของข้าราชการ และจะต้องไม่นำเรื่องการเข้าร่วมหรือกำหนดให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพข้าราชการมาเป็นเงื่อนไขในการบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การให้เงินเดือน หรือการให้ประโยชน์อื่นหรือความก้าวหน้าของข้าราชการ (มาตรา ๖)

๓.๓ การดำเนินกิจกรรมของสหภาพข้าราชการต้องอยู่ภายใต้หลักวิชาชีพของข้าราชการวินัยและการรักษาวินัยและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน สหภาพข้าราชการต้องไม่หยุดงานประท้วง ละทิ้งหน้าที่ รบกวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกระทำการอันมีผลต่อการให้บริการสาธารณะหยุดลงหรือช้าลง หรือให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการไม่ได้รับบริการจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งจะต้องไม่สนับสนุนพรรคการเมืองหรือการแบ่งฝักฝ่ายทางการเมือง (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

๔. วัตถุประสงค์ของสหภาพข้าราชการ

๔.๑ สหภาพข้าราชการต้องมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) ปกป้องรักษาผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของผู้เป็นสมาชิก และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในลักษณะเดียวกัน เพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติราชการและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(๒) ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานอื่นด้วยกัน

(๓) สร้างความมีเกียรติและศักดิ์ศรีแก่สมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการ

(๔) มีส่วนร่วมกับฝ่ายบริหารในการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

(๕) ส่งเสริมให้สมาชิกเสนอความคิดเห็นของตนในการบริหารงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานของรัฐหรือสายนงาน

(๖) เป็นตัวแทนของสมาชิกในการร้องทุกข์ การเจรจาต่อรองร่วม และการปรึกษาหารือร่วมกับผู้บังคับบัญชาหรือตัวแทนของผู้บังคับบัญชา

(๗) ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๘) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (มาตรา ๑๐)

๔.๒ ภายใต้บังคับวัตถุประสงค์ของสหภาพข้าราชการ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกให้สหภาพข้าราชการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้บริการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ที่สมาชิกมีอยู่ตามกฎหมาย

(๒) ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาในทางกฎหมายหรือขอจัดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนรวม

(๓) เป็นตัวแทนของสมาชิกในการคุ้มครองสิทธิ และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกเพื่อยุติความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่

(๔) เป็นตัวแทนของสมาชิกในการเสนอ เจริญ หรือตกลงกับผู้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและคุณภาพชีวิตของสมาชิก และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับข้าราชการ

(๕) ยื่นข้อเรียกร้องต่อผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตลอดจนสิทธิประโยชน์ของสมาชิกกับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(มาตรา ๑๑)

๕. การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินงาน

๕.๑ สหภาพข้าราชการต้องแจ้งการจัดตั้งรวมทั้งจัดทำข้อบังคับยื่นต่อนายทะเบียน (เลขาธิการ ก.พ.) เพื่อรับรองสถานะ ทั้งนี้ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นและจดทะเบียนให้เป็นไปตามประกาศที่เลขาธิการ ก.พ. กำหนด (มาตรา ๑๒)

๕.๒ การไม่รับการจดทะเบียนต้องเป็นไปด้วยเหตุที่กฎหมายระบุไว้เท่านั้น และในกรณีดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนไม่รับการจดทะเบียน

- (๑) มีสมาชิกได้ไม่ครบจำนวนขั้นต่ำที่พระราชกฤษฎีกานี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดไว้
 - (๒) มีวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือขัดต่อหน้าที่ที่พึงกระทำการของการเป็นข้าราชการ
 - (๓) มีวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงานซ้ำซ้อนกับสหภาพข้าราชการอื่นที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว
 - (๔) ได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการจัดตั้งจากพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าทั้งในหรือต่างประเทศ
- (มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

๕.๓ สหภาพข้าราชการมีดังต่อไปนี้

- (๑) สหภาพข้าราชการของข้าราชการสังกัดในกรมเดียวกัน
 - (๒) สหภาพข้าราชการของข้าราชการสังกัดในกระทรวงเดียวกัน
 - (๓) สหภาพข้าราชการของข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในประเภท สายงาน หรือระดับเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะสังกัดกรมหรือกระทรวงเดียวกันหรือไม่
 - (๔) สหภาพข้าราชการของข้าราชการสังกัดหลายกรมหรือหลายกระทรวง
 - (๕) สหภาพข้าราชการของข้าราชการในจังหวัดเดียวกันไม่ว่าราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค
 - (๖) สหภาพข้าราชการของข้าราชการกลุ่มจังหวัด
 - (๗) สหภาพข้าราชการของข้าราชการตำแหน่งผู้บริหารซึ่งรวมกันหรือเป็นสมาชิกสหภาพข้าราชการระดับผู้บริหาร
 - (๘) สหภาพข้าราชการประเภทอื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยการเสนอของคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งและการดำเนินงานด้วยก็ได้ ในการเสนอความเห็นให้พิจารณาจากการมีผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกในสหภาพ ความสามารถและประสิทธิภาพในการเจรจาต่อรองและดำเนินงาน และประสิทธิภาพในการบริหารของสหภาพ รวมทั้งคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของข้าราชการตามรัฐธรรมนูญ
- (มาตรา ๑๕)

๕.๔ สหภาพข้าราชการต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของข้าราชการในแต่ละประเภทสหภาพข้าราชการแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ในกรณีที่มีสหภาพข้าราชการมากกว่าหนึ่งแห่งและมีปัญหาการพิจารณาจดทะเบียนให้เสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการวินิจฉัยและในการจัดตั้งสหภาพข้าราชการนั้นต้องมีข้าราชการผู้มีสิทธิจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน เป็นผู้เริ่มก่อการ โดยยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสหภาพข้าราชการอย่างน้อย ๓ ฉบับ (มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘)

๕.๕ ข้อบังคับของสหภาพข้าราชการอย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สหภาพข้าราชการ (สังกัด หรือสายงาน หรือประเภท หรือจังหวัด หรือชื่ออื่นที่นายทะเบียนประกาศกำหนด)” กำกับชื่อนั้นด้วย

- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
- (๔) วิธีรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ
- (๕) อัตราเงินค่าสมัครและค่าบำรุงและวิธีการชำระเงินนั้น
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการ การใช้จ่าย การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินอื่น

ตลอดจนการทำบัญชีและการตรวจบัญชี

- (๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่สมาชิก
 - (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของประธานกรรมการสหภาพข้าราชการ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ การเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง
 - (๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การเลือกตั้งกรรมการ วาระของการเป็นกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ
- (มาตรา ๑๙)

๕.๖ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมทั้งร่างข้อบังคับแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำข้อมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับถูกต้องตามที่กำหนดและมีวัตถุประสงค์ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสหภาพข้าราชการนั้น กรณีที่คำขอหรือร่างข้อบังคับไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง ก่อนที่จะออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่สหภาพข้าราชการนั้น แต่ถ้านายทะเบียนเห็นว่าไม่อาจจดทะเบียนได้ตามข้อ ๕.๒ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับการจดทะเบียน และแจ้งคำสั่งไม่รับการจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับการจดทะเบียนไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า ทั้งนี้ ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับการจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งและให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ (มาตรา ๒๐)

๕.๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสหภาพข้าราชการสิ้นสุดลงเมื่อตาย ลาออก เกษียณอายุที่ประชุมใหญ่ให้ออก หรือย้ายสังกัดหรือตำแหน่งอันมีผลทำให้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมในสหภาพข้าราชการประเภทนั้น หรือด้วยเหตุอื่นนอกจากนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และข้าราชการที่เกษียณอายุอาจเข้าเป็นที่ปรึกษาได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงในการจัดการสหภาพข้าราชการ (มาตรา ๒๖)

๕.๘ ให้สหภาพข้าราชการมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนของสหภาพข้าราชการในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ทั้งนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ (มาตรา ๒๗)

๕.๙ เงินรายได้ของสหภาพข้าราชการให้มาจาก

- (๑) ค่าสมาชิก และเงินบำรุง
- (๒) เงินที่ได้มาจากการดำเนินกิจกรรมของสหภาพข้าราชการ
- (๓) เงินบริจาค

ห้ามมิให้สหภาพข้าราชการรับเงินบริจาคจากพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งภายในและนอกประเทศ (มาตรา ๓๐) โดยเงินรายได้และทรัพย์สินของสหภาพข้าราชการต้องอยู่ในบัญชีของสหภาพข้าราชการโดยเฉพาะแยกต่างหากจากกรรมการและประธานสหภาพข้าราชการ และการให้จ่ายต้องมีระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน (มาตรา ๓๑)

๕.๑๐ ให้หน่วยงานของรัฐจัดหาสถานที่ทำงานของสหภาพข้าราชการโดยต้องเป็นสถานที่ที่เข้าถึงได้ง่าย และมีพื้นที่เพียงพอแก่การทำงาน (มาตรา ๓๒)

๕.๑๑ ข้าราชการซึ่งเป็นกรรมการสหภาพข้าราชการมีสิทธิลาเพื่อไปดำเนินกิจการสหภาพข้าราชการในฐานะผู้แทนข้าราชการในการเจรจา การไกล่เกลี่ย และการชี้ขาดข้อพิพาท และมีสิทธิลาเพื่อไปร่วมประชุมตามที่ทางราชการกำหนดได้ ทั้งนี้ให้ข้าราชการดังกล่าวแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี และให้ถือว่าวันลาของข้าราชการนั้นเป็นวันทำงาน (มาตรา ๓๓)

๕.๑๒ สหภาพข้าราชการจะกระทำการดังต่อไปนี้ได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

(๒) ดำเนินกิจการอันอาจกระทบกระทั่งจนถึงส่วนได้เสียของสมาชิกเป็นส่วนรวม

(๓) เลือกตั้งกรรมการ เลือกตั้งผู้สอบบัญชี รับรองงบดุล รายงานประจำปี

และงบบประมาณ

(๔) จัดสรรเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสวัสดิการของสมาชิกหรือเพื่อสาธารณประโยชน์

(๕) เลิกสหภาพข้าราชการ

(๖) ควบสหภาพข้าราชการเข้ากัน

(๗) ก่อตั้งสหพันธ์ข้าราชการหรือเป็นสมาชิกของสหพันธ์ข้าราชการ

(มาตรา ๓๔)

๕.๑๓ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการผู้ใดหรือคณะกรรมการของสหภาพข้าราชการออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ดำเนินกิจการ ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสหภาพข้าราชการอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรืออาจเป็นภัยแก่ความมั่นคงของประเทศ (มาตรา ๓๕)

๕.๑๔ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสหภาพข้าราชการได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) รับเงินบริจาคจากพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ

(๒) นัดหยุดงานหรือกระทำการอื่นอันมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินหรือการให้บริการสาธารณะ

(๓) มีจำนวนสมาชิกลดลงกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ เป็นเวลา ๑ ปี และไม่สามารถมีสมาชิกรับตามที่กำหนดได้

(๔) กระทำการฝ่าฝืนคำสั่งของนายทะเบียนที่สั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นกลาง และได้สัดส่วนและจำเป็นกับการกระทำ
(มาตรา ๓๘)

๕.๑๕ สหภาพข้าราชการตั้งแต่ ๒ สหภาพขึ้นไปที่มีสมาชิกเป็นข้าราชการของผู้นับถือศาสนาเดียวกันไม่ว่าจะเป็นข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในสายงานประเภทเดียวกันหรือไม่ หรือที่มีสมาชิกเป็นข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในสายงานประเภทเดียวกันไม่ว่าจะเป็นข้าราชการของผู้นับถือศาสนาเดียวกันหรือไม่ อาจควบเข้ากันเป็นสหภาพข้าราชการเดียวกันได้ โดยการควบสหภาพข้าราชการเข้ากันนั้น ต้องได้รับมติของที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหภาพด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน (มาตรา ๔๒)

๖. การยื่นข้อเรียกร้อง

๖.๑ สหภาพข้าราชการสามารถยื่นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการทำงานได้ ดังนี้

(๑) การทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงานหรือเป้าหมายตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินดังกล่าว

(๒) กำหนดวันเวลาการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพงานและสภาวะแวดล้อม ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้กระทำได้

(๓) การให้มีหรือปรับปรุงสวัสดิการข้าราชการ

(๔) การยื่นเรื่องราวร้องทุกข์กับผู้บังคับบัญชาเพื่อปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรืออาชีวอนามัยในการทำงาน

(๕) การออกหลักเกณฑ์การทำงานที่มีผลกระทบต่อข้าราชการเป็นส่วนรวม

(มาตรา ๔๔)

๖.๒ การยื่นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการทำงานหรือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการทำงานจะต้องกระทำโดยความเห็นชอบของสมาชิกเสียงข้างมาก และต้องแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้แก่ผู้บังคับบัญชาทราบ และระบุชื่อผู้แทนเข้าร่วมเจรจาด้วย ในกรณีที่เจรจา ตกลงกันได้ ให้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับผลการเจรจานั้นเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้แทน ผู้บังคับบัญชา และผู้แทนข้าราชการหรือกรรมการของสหภาพของข้าราชการแล้วแต่กรณี และให้ส่วนราชการนั้นประกาศข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยเปิดเผย ในกรณีที่ไม่มีผลการเจรจากันภายในกำหนด หรือมีการเจรจากันแล้ว แต่ตกลงกันไม่ได้ ให้เสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท (มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗)

๗. คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการ

๗.๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงทุกกระทรวง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่ข้าราชการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๑๐ คน เป็นกรรมการ
 (๔) ตัวแทนสหภาพข้าราชการและสหพันธ์ข้าราชการที่รัฐมนตรีคัดเลือกโดยเห็นว่าเป็นสหภาพข้าราชการที่มีสภาพเป็นตัวแทนข้าราชการส่วนรวมได้ จำนวน ๑๐ แห่ง เป็นกรรมการ
 ให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ ก.พ. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ๒ คน (มาตรา ๔๘)

๗.๒ ให้คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหภาพข้าราชการ

(๒) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการดำเนินการของสหภาพข้าราชการ

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของสหภาพข้าราชการ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรให้แก่สหภาพข้าราชการ

(๕) ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทและจัดทำบันทึกข้อตกลงผลการเจรจา

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชกฤษฎีกานี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมสหภาพข้าราชการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๕๐)

๗.๓ ผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องทำการเจรจาและหาข้อยุติให้ได้ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่เข้าทำหน้าที่ ถ้าหาข้อยุติไม่ได้ให้เสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสหภาพข้าราชการต่อไป (มาตรา ๕๒)

๘. สหพันธ์ข้าราชการ

สหภาพข้าราชการอาจควบรวมกันเป็นสหพันธ์ข้าราชการได้ แต่ห้ามมิให้ควบรวมกับสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานลูกจ้างหรือนายจ้างตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ หรือสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ตามกฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (มาตรา ๕๕)

ท่านผู้อ่านวารสาร “จุลนิติ” ผู้ใดมีความประสงค์ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว สามารถเสนอความเห็นได้ โดยผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้

สถาบันพระปกเกล้า www.kpi.ac.th

สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน (ก.พ.) www.ocsc.go.th